

Lillehøj

Gravhøj

Bronzealder

Gravhøj

1: Lillehøj på golfbanen ved Stege Nor set fra syd.

Lillehøj og sognstenen ved Stege Nor

Stege Nor var i stenalderen en lavvandet saltvandsfjord. I dag er den grundet landhævningerne næsten afsnøret fra havet. Nutidens naturskønne brak- vandsområde har nu kun forbindelse til havet gennem det smalle udløb ved Stege by og Noret er nu bl.a. hjemsted for en af Danmarks få bestande af store brakvandsgedder.

På toppen af den gamle kystskrænt i norets østende ligger gravhøjen "Lillehøj". Det er den eneste bevarede høj af tre og området er nu omdannet til golfbane. Skrænten vest for højen blev afgravet i ældre tid i forbindelse med grusgravning og herved blev de to andre gravhøje på stedet sikkert sløjfet. På den afgravede skrænt ses også en kæmpestor fredet sognsten.

Både højen og sognstenen er offentlig tilgængelig fra bivejen lige øst for højen, hvor der kan parkeres i vejssiden. Vis hensyn til golfbanen og dens aktiviteter under ophold på området.

Stege Nor var særligt i stenalderen et attraktivt område. Langs noret findes adskillige bopladser og storstensgrave (dysser og jættestuer). Forud for etableringen af golfbanen blev området også undersøgt arkæologisk og herunder fandtes også bopladsspor fra jernalderen, så området må som helhed have været beboet gennem hele oldtiden. Andre gravhøje fra bronzealderen ses også på højdedraget langs norets nordside og på golfbanen mellem Lillehøj og klubhuset i banens nordende har der også ligget 3

andre gravehøje "Trehøje".

Under pløjning i 1826 blev den såkaldte "Keldby-spand" fundet i dette område. Keldby-spanden er en flot ornamenteret bronzespand fra den tidlige jernalder og kan ses udstillet i Nationalmuseets oldtidsudstilling. Spanden - eller rettere karret - er en importvare fremstillet i eller omkring Grækenland ca. 340 f. Kr. Det fungerede oprindeligt som et vinkar, men er sikkert blevet genanvendt som gravurne i Danmark. Læs mere om dette flotte fund på info-tavlen ved Lillehøj. Keldby-spanden er nu også gengivet på den nye danske 500 kr.-seddel.

Lillehøj har ikke været arkæologisk undersøgt, men højen må formodes at være opført i bronzealderen (1.700-500 f.Kr.). Af højen er kun den centrale højkerne bevaret. Højen fremstår derfor med stejle, nu græsklædte, afgravede sider. I Nationalmuseets første beskrivelse af højen i 1860 omtales en synlig stenkiste med fire sten i toppen af højen. De ses ikke længere og er nu enten fjernet eller jorddækkede. Stenene repræsenterer sikkert en sekundært anlagt stenkiste i højen fra omkring midten af bronzealderen, hvor gravskikken skiftede fra begravelser til kremering. Stenkister med brændte ben blev sidenhen afløst af gravurner, som i den sidste halvdel af bronzealderen blev den helt dominerende gravform.

Den tilbageværende højkerne må stadig formodes at rumme de første såkaldte jordfæstegrave, som højen rejstes over. Dette er begravelser i bulkister - udhulede egestammer - som de berømte gravfund af Skydstrup- og Egtvedpigen samt de flotte høvdingegrave fra Borum Eshøj nær Århus, hvor de afdøde blev medgivet rige gravgaver i form af smykker, våben og pragtfulde dragter.

Den store sagnsten i skrænten lige vest for Lillehøj er som nævnt også fredet. Den ca. 70 tons tunge klippeblok blev fragtet med isen fra Sverige til Danmark under den seneste istid. Stenen er et godt eksempel på de enorme kræfter isen havde, da den polerede Danmark til sit nuværende udseende.

Et sagn fortæller at "herfra hentes de små børn", så der må være store kræfter på spil.... Fra folketroen kendes til flere sådanne "børnesten" rundt omkring i landet. På info-tavlen ved Lillehøj kan du også se mere om sagnstenen.

Læs mere om [Keldby-spanden](#) på Nationalmuseets hjemmeside.

2: Lillehøj er meget lettilgængelig fra P.-pladsen lige vest for højen i kanten af golfbanen.

3: Højen er kraftigt afgravet i ældre tid, men den centrale højkerne er bevaret og rummer sikkert stadig de første ligbegravelser fra ældre bronzealder.

4: Den ca. 70 tons tunge sagnsten i afgravningsbrinken lige vest for Lillehøj ligger med flot udsigt over Stege Nor.

5: Stenen blev transporteret til Danmark med isen under den seneste istid og efterladt da isen smeltede.

Adgang

- Fra Klintevej (landevej 287) drejes der ca. 400 m. øst for Keldby mod syd ad Slotshøjvej mod Keldbylille.
- Følg vejen ca. 600 m. indtil den lille p-plads i vejens vestside ret udenfor golfbanen.
- Lillehøj ses fra p-pladsen i kanten af golfbanen.

Faciliteter

- Informationstavle ved gravhøjen.
- Afstand til fortidsminde: 60 m.

Særlige forhold

- Kun adgang til fods.
- Tag hensyn til igangværende spil på golfbanen og muligheden for nedslag af golfkugler etc..
- Følg kun stier fra P-pladsen og frem til højen og sagnstenen.
- Hunde skal altid føres i snor.
- Fra højen en flot udsigt over Stege Nor og omliggende landskab.

Relateret litteratur

Danmarkshistorien bind 3-4, Bronzealderen – (Sesam, 1981-84)

Danmarks Oldtid. Bronzealderen – Johannes Brøndsted (Gyldendal, 1. udgave 1938-40)

Praktisk Information

ADRESSE

4780 Stege, Sjælland

EJERFORHOLD

Privatejet

GPS

54.985271, 12.355730

UTM

E714698 N6098304